

Ζητυκή Θεάτρου

‘Η «Οντίν» του Ζιρωντού

ΑΠΟ ΤΟΝ ΘΙΑΣΟ ΕΛΛΗΣ ΛΑΜΠΕΤΗ

Τὰ παραμύθια ζωντανεύουν στη σκηνή του νέου θεάτρου της οδοῦ Ἰπποκράτους μετὰ τὴν «Οντίν» τοῦ Ζάν Ζιρωντού, ποὺ παίζει ὁ θίασος Ἑλλης Λαμπέτη. Ἐνας ἱππότης ἀγαπᾷ μιὰ νεράιδα, ὁ θεὸς τοῦ δάσους τὴν κόρη τῶν κυμάτων. Καὶ ἡ ρομαντικὴ τους ἱστορία γίνεται παραμυθόδραμα, μετὰ ὅλη τὴν φαντασμαγορικὴ μαγεία τοῦ γερμανικοῦ θρύλου, ἀπ’ ὅπου ἀντλήσε τὴν ἰδέα τοῦ Γάλλος συγγραφέας, μετὰ ὅλη τὴν σαγήνη τῆς φαντασίας, μετὰ ὅλη τὴν αἰσθηματικότητα τοῦ ἔρωτα, στὴν ἀναζήτησι τῆς ἰδανικῆς του μορφῆς, ποὺ ἔρχεται σὲ σύγκρουσι μετὰ τὴν περὶ πραγματικότητας καὶ συνθλίβει τὸν ἄνθρωπο καὶ τὴν ἰδανικότητά του. Ὁ ἱππότης θὰ ὑποκύψῃ στὴ δύναμι τοῦ δεσμοῦ μετὰ τὴν παλατιανὴ ἀρραβωνιαστικιά του, ἀλλὰ καὶ δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ λυθῇ ἀπὸ τὰ δεσμά τῆς χιμαιρικῆς του ὀπτασίας. Ἡ ἀπάρνησί της, θάνατι δικῇ του ἀπάρνησι. Τὸ ὄραμά της θὰ φτερουγίσῃ στὸν νύχτιο λογισμό τοῦ καὶ στ’ αὐτιά του θὰ δουίσῃ ἡ φωνή της, ποὺ θὰ λέῃ πῶς τὸν ἀπάτησε μετὰ τὸν ποιητὴ. Μπορεῖ στὸ τέλος νὰ τὴν συλλάβῃ στὰ δίχτυα του. Θάξῃ ὁμως καὶ ὁ ἴδιος πιαστὴ στὰ γῆινα δίχτυα, ἐνῶ ἐκείνη στὴν μάταιη προσπάθειά νὰ τὸν σώσῃ, θὰ φεύγῃ συντροφιά μετὰ τὴν ποίησι, ποὺ μόνη εἶναι ἱκανὴ νὰ συλλάβῃ τὴν ἰδανικότητα, καὶ θὰ σβύνη στὴ λήθη καθὼς θὰ ξαναγεννᾷ πέρα μακριὰ στὰ νεραϊδοβασιλεία της...

Στέκουν σὲ μιὰ τόσο σκληρὴ σάν τὴ σημερινὴ ἐποχὴ, τέτοια ἔργα ρομαντικῆς φυγῆς καὶ ὀνειρικῆς φαντασίας, μακριὰ ἀπὸ τὴν πραγματικότητα, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ χρέος γιὰ τ’ ἄγγιγμα καὶ μιὰ μεταλλαγὴ της, ποὺ ν’ ἀποτραβήξῃ τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τῆς ἀδύσσου τοῦ χεῖλος καὶ ν’ ἀποτρέψῃ τὴν κατακομήνισί του στὸ χάος; Σίγουρα ὄχι, ἀπὸ τὴν σχολιὰ αὐτὴν. Ἀλλὰ καὶ δὲν ἀπωθοῦν ὁλοτελᾶ, καθὼς ἔρχονται κάποτε σάν ἀνάπαυλα στὴν ὀδυνηρὴ πάλῃ, σάν χάδι ἀπαλὸ ποὺ πάει ν’ ἀπαλύνῃ καὶ τῆς ψυχῆς τὸν βασανισμό.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι στὴν πρώτη πράξι, ποὺ εἶναι ἀδύναμη καὶ κάπως κουραστικὴ, αἰσθάνεσαι τὴν ἀνάγκη ν’ ἀποσυρθῇς. Ἀλλὰ σὲ συνεπαίρνει ἀμέσως ἡ δευτέρη μ’ ἐκείνο τὸ θαυμάσιο παιγνίδι τῆς μαγείας καὶ τῆς ἀνάλαφρης εἰρωνείας, ποὺ δὲν ἀφήνει ἀνάγκη οὔτε τοῦ βασιλικοῦ θεάτρου τὴν ἔμμονη ἱκανότητα ἕνα καὶ μόνο ἔργο νὰ μπορῇ ν’ ἀνεβάσῃ καὶ αὐτὸ παλιὸ καὶ σκωροφαγωμένο, μῆτε τοῦ βασιλῆα τὴν κρεατοελιὰ στὴ μύτη. Εἶναι ἡ πρὸ γερὴ θεατρικὰ στημένῃ πράξι, ἐνῶ ἡ τρίτη μετὰ μιὰ ἀπὸ μακριὰ ὑπαινικτικὰ ἀλληγορικὴ ἀναγωγὴ στὴν ἀναζήτησι τοῦ ἰδανικοῦ καὶ στὴν συνθλίβῃ ἀνάμεσα σ’ αὐτὸ καὶ στὴν ζωὴ, ἀκολουθεῖ ὡς συγκινητικὴ ἐξαύλωσι. Τὸ λυρικό αἶσθημα, τονίζει ἀπ’ ἀρχῆς μέχρι τοῦς τοῦς μουσικοῦς τοῦ φθόγγου. Ἀλλὰ κείνο ποὺ χαίρεσαι ἀληθινὰ εἶναι τὸ ὥραιο σκηνικὸ στήσιμο τοῦ ἔργου. Κύριος παράγοντας γι’ αὐτὸ ἀποτελεῖ ἡ σκηνογραφικὴ φαντασία καὶ τέχνη τοῦ Γιάννη Καρούδη, ποὺ συνδυάζει τὸ φαντασμαγορικὸ μετὰ τὸ ρεαλιστικὸ — μόνον ἀπαίσια κολλήματα ἔχεινα τὰ κουρέλια στοὺς ψαράδες, μπορούσαν καὶ χωρὶς αὐτὰ νὰ

φαίνωνται φτωχοὶ — στοιχεῖο, Πετυχαίνει ἐπίσης ἀνετὰ μετὰ φωτιστικὰ ἐμφέ, τὴν ἐναλλαγὴ τῶν εἰκόνων καὶ τῶν ἐντυπώσεων. Ὅπως ἐξ ἴσου κύριος συντελεστὴς εἶναι ἡ σκηνοθετικὴ ἐπιμέλεια τῆς Λαμπέτη καὶ τοῦ Κνιάζεφ, ποὺ κρατοῦσε τὴν παράστασι σ’ ἕνα ἀνέερο ἐπίπεδο καὶ τῆς χάρισε ὁμοιογένεια.

Φυσικά, πρωταρχικοὶ παράγοντες εἶναι οἱ ἴδιοι οἱ λαμπροὶ καλλιτέχνες ποὺ συναπαρτίζουν τὸν θίασο. Ἡ Ἑλλη Λαμπέτη, πάντα μικρὴ καὶ λεπτοκαμωμένη, κρύβοντας μέσα της τὴ δύναμι νὰ νῆ καὶ πάντα συμπαθητικὴ, πλαστοργεῖ ἀληθινὰ τὴν Ὀντίν, δίνοντάς της σάφ-

Ἡ Ἑλλη Λαμπέτη μετὰ τὴν Μαίρη Λαλοπούλου, ὅπως ἐμφανίζονται στὴν «Οντίν»

κα καὶ δατᾶ, ἀλλὰ καὶ κρατώντας τὴν ταυτόχρονα ἀεράτη, μετὰ τὴν ἀγνότητα τοῦ αἰσθήματος, μετὰ τὴν εἰλικρίεια τῆς ψυχῆς καὶ τῆς γλώσσας. Ἀξίος ἱππότης Χάνς στάθηκε δίπλα της ὁ Νίκος Κούρκουλος, παλαίοντας ἀνάμεσα στὸ ἀπόλυτο αἶσθημα καὶ στοῦ περίγυρου τὶς ἀπαιτήσεις, στὸ ὀνειρικὸ καὶ τὸ πραγματικόν. Καὶ ἰσάξια ἀντίπαλος της Βέρθα, ἡ Μαίρη Λαλοπούλου μετὰ τὴν ἐπιβλητικὴ ἐμφάνισι καὶ τὴν ἐναλλακτικὴ ἔκφρασι, ποὺ λίσω ἀπὸ κάποια μάσκα σκληρότητας, ἄφηνε νὰ διαφαίνεται τὸ ἐρωτικὸ βάθος.

Σεχωρίζουν ἐπίσης ὁ Δημήτρης Καλιθακάς, στὸν ρόλο τοῦ θαυματοποιοῦ γιὰ τὴν ὁμιλία καὶ τὶς ἐκφραστικὰς χειρονομίες, ὁ Γιάννης Μιχαλόπουλος μετὰ τὴν ἀδρὴ καὶ εὐστοχὴ προβολὴ τοῦ Αὐλάρχη, ὁ Μπάμπης Κατσούλης καὶ ἡ Μαρία Φωκᾶ ὡς ἀντρόγυνο φτωχῶν ψαράδων, ὁ Γιάννης Κοντούλης καὶ ὁ Θᾶνος Ἀρώνης στοὺς διπλοὺς τοὺς ρόλους ὡς Βασιλῆας καὶ ὡς δικαστῆς ὁ πρῶτος, ὡς διευθυντῆς τῶν βασιλικῶν θεάτρων καὶ ὡς δικαστῆς πάλιν ὁ δεύτερος, ὁ Χρῆστος Πάραλας ὡς ποιητῆς Μπέρτραμ, ἡ Λέσποινα Νιζολαΐδου ὡς τὸ κορίτσι τῆς κουζίνας. Ἡ θεατρικὴ καὶ ποιητικὴ συνάμα μετάφρασι τοῦ Μάριου Πλωρίτη, ὅχι μόνον διατήρησε τὸ ἔφος τοῦ ἔργου, ἀλλὰ καὶ ἐπιτρέπει στοὺς ἠθοποιοὺς τὴν ἀνετὴ ἔκφρασί του. Τὸ σύνολο καλὴ ἀρχὴ μᾶς καλλιτεχνικῆς δημιουργίας μετὰ ὥριμη καλλιτεχνικὴ συνείδησι. Τὴν ἴδια ἐπιτυχία εὐχεται κάθε φίλος τοῦ καλοῦ θεάτρου, καὶ στὴ συνέχεια.

ΜΠΑΜΠΗΣ Δ. ΚΛΑΡΑΣ